

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет права, публічного управління та національної безпеки

ЗТВЕРДЖЕНО
голова приймальної комісії
О.В. Скидан

«19» травня 2021 р. протокол № 4

ПРОГРАМА

додаткового вступного випробування за фахом при зарахуванні
на навчання на основі ОКР «Спеціаліст»,
ОС «Магістр» для здобуття ОС «Магістр»
зі спеціальності 053 «Психологія»

ВСТУП

Програма додаткового вступного випробування за фахом при зарахуванні на навчання на основі ОКР «Спеціаліст», ОС «Магістр» для здобуття ОС «Магістр» зі спеціальності 053 «Психологія» складена відповідно до місця та значення дисциплін, передбачених освітньою програмою підготовки магістра спеціальності 053 «Психологія».

Програма передбачає перевірку знань необхідних для рівня підготовленості абітурієнтів, які виявили прагнення навчатися в магістратурі.

Програма складається з основних дисциплін, що характеризують предмет психології в обсязі відповідних курсів, які викладаються за освітньо-професійною програмою підготовки фахівців. На вступному екзамені абітурієнт повинен показати знання щодо основних психологічних категорій та принципів, закономірностей психічного розвитку особистості, особливостей функціонування людської психіки.

Порядок проведення вступних фахових випробувань визначається Правилами прийому для здобуття вищої освіти в Поліському національному університеті.

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»

Тема 1. Предмет і завдання психології.

Предмет загальної психології. Місце психології в системі наук. Напрями й галузі психології. Принципи психології.

Тема 2. Методи психології.

Методи загальної психології. Методологічні принципи в психології. Спостереження та самоспостереження. Експеримент. Види експериментів. Психологічне моделювання. Методи вивчення продуктів діяльності.

Тема 3. Психологія сприймання.

Перекодування інформації в аналізаторі. Модальність відчуття. Синестезія. Емоційні тони відчуттів. Класифікація відчуттів. Пороги відчуттів. Інтенсивність відчуття. Чутливість та адаптація органів чуття. Сенсibiliзація. Інерція відчуттів. Сприймання. Властивості сприймання. Предметність відображення. Структурність відображення як властивість сприймання. Цілісність відображення як властивість сприймання. Константність і вибірковість відображення як властивості сприймання. Ілюзії сприймання.

Тема 4. Увага та уява.

Поняття про увагу. Фізіологічні основи уваги. Функції уваги. Види уваги. Властивості уваги. Галюцинації. Сновидіння. Гіпнотичні стани. Образи уяви. Види образів уяви. Прийоми створення образів уяви. Властивості образів уяви. Основні психологічні концепції уяви. Мрія, фантазія. Розвиток уяви.

Тема 5. Мислення та мова.

Поняття про мислення. Функціональна психологічна сутність інтелекту та мислення. Наочно-дійове мислення. Наочно-образне мислення. Індукція, дедукція, аналіз та синтез. Взаємозв'язки мислення і мовлення. Символ. Словесний символізм. Розвиток мовлення. Значення слова як одиниця єдності мислення і мовлення. Егоцентричне мовлення дитини як засіб мислення. Предикативність внутрішнього і письмового мовлення. Понятійне мислення.

Тема 6. Пам'ять.

Поняття про пам'ять. Функціональна сутність пам'яті. Види пам'яті. Види пам'яті за модальністю відчуттів і за домінуючою психічною модальністю мнемічної інформації. Мимовільна й довільна пам'ять. Оперативна, короткотривала й довготривала пам'ять. Мнемічні процеси. Запам'ятовування. Мнемічне збереження. Мнемічне відтворення. Забування.

Тема 7. Емоційно-вольова сфера.

Поняття про емоції. Види емоцій. Почуття. Класифікація почуттів. Теорії емоцій. Розуміння емоцій і почуттів Експресія емоцій Функції емоцій

Афект. Настрій. Емоційна складова стресу. Способи саморегуляції своїх емоцій. Проблема функціональної сутності емоційних переживань. Почуття. Вищі почуття. Вольові дії, їх фази та ознаки. Вольовий акт. Простий вольовий акт. Складний вольовий акт.

Тема 8. Індивідуально-психологічні особливості особистості.

Темперамент. Типи темпераментів. Основні властивості темпераменту. Властивості темпераменту. Фізіологічна основа темпераменту. Характер. Акцентуації характеру. Поняття про здібності. Структура здібностей. Теорії мотивації. Мотивація і мотивування та їх компоненти. Види мотивів. Ієрархія і зміна мотивів. Зовнішня і внутрішня мотивація. Свідомість особистості. Самосвідомість особистості. «Я-концепція».

ПРИКЛАДИ ТЕСТІВ ДО ДИСЦИПЛІНИ

1. Увага, яка вимагає концентрацію вольового зусилля – це

- а) мимовільна увага;
- б) довільна увага;
- в) післядовільна увага;
- г) неувважність.

2. Відображення в мозку людини окремих властивостей предметів і явищ об'єктивної дійсності внаслідок їх дії на органи відчуття – це

- а) відчуття;
- б) сприймання;
- в) свідомість;
- г) пам'ять.

3. Пристосування до постійно діючого подразника – це

- а) адаптація;
- б) синестезія;
- в) сенсibiliзація;
- г) акомодация.

4. Сприймання – це

- а) адаптація;
- б) пізнавальний психічний процес, який полягає у відображенні людиною предметів і явищ у сукупності всіх їх якостей;
- в) психічний стан;
- г) форма уяви.

5. Мислення – це

- а) висока здатність до запам'ятовування;
- б) форма існування живих організмів;
- в) уміння знаходити помилки;
- г) психічний процес перетворення інформації на цілісне знання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Варій М.Й. Загальна психологія : підручник : у 2 т. 5-те вид., виправл. і доповн. Л. : Априорі, 2016. Т.2. 358 с.
2. Варій М.Й. Загальна психологія : підручник : у 2 т. Варій. 5-те вид., виправл. і доповн. Л. : Априорі, 2016. Т.1. 382 с.
3. Варій М.Й. Загальна психологія: підручник. Львів. держ. ун-т безпеки життєдіяльності. 4- те вид., виправл. і доповн. К.: Знання, 2014. 1047 с.
4. Варій М.Й., Ортинський В.Л. Основи психології і педагогіки: навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.] [2-ге вид.]. К.: Центр навчальної літератури, 2009. 376 с.
5. М'ясоїд П. А. Курс загальної психології: у 2 т. : підручник. К.: Алеута, 2011. 496 с.
6. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник / С.Д. Максименко. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: «Центр учбової літератури», 2004. 272 с.
7. Москалець В. П. Загальна психологія [текст]: підручник. К. Ліра–К.:, 2020. 564 с.
8. Павелків Р.В. Загальна психологія. Підручник. К.: Кондор, 2009. 576 с.
- 9.
10. Скрипченко О. В., Долинська Л. В., Огороднійчук З. В. та ін. Загальна психологія : підручник. К. : Либідь, 2005. 464 с.
11. Скрипченко О. В., Долинська Л. В., Огороднійчук З. В. Загальна психологія: посібник. К. : Каравела, 2012. 464 с

Додаткова

1. Гамезо М. В., Петрова Е. А., Орлова Л. М. Возрастная и педагогическая психология : учеб. пособие для студентов всех специальностей педагогических вузов. М.: ПОР, 2003. 512 с.
2. Кириленко Т. С. Психологія: емоційна сфера особистості : навчальний посібник. К. : Либідь, 2007. 256 с.
3. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія : навчальний посібник. К. : Академвидав, 2005. 360 с.
4. Степанов О. М., Фіцула М. М. Основи психології і педагогіки : навчальний посібник. К. : Академвидав, 2005. 520 с.
5. Столяренко Л. Д. Основы психологии. Ростов-на-Дону : Феникс, 1997. 721 с.
6. Цигульська Т. Ф. Загальна та прикладна психологія : навчальний посібник. К. : Наукова думка, 2000. 90 с.
7. Цимбалюк І. М. Психологія К. : ВД «Професіонал», 2004. 304 с.

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ»

Тема 1. Предмет, основні завдання та міждисциплінарні зв'язки вікової психології.

Вікова психологія як галузь психологічної науки. Становлення вікової психології як науки. Методи вікової психології. Закономірності та динаміка психічного розвитку і формування особистості в онтогенезі. Проблеми періодизації психічного розвитку особистості.

Тема 2. Пренатальний розвиток та народження дитини. особливості психічного розвитку немовляти.

Пренатальна стадія розвитку дитини. Періоди пренатального розвитку. Тенденції розвитку. Фактори, що впливають на пренатальний розвиток. Народження дитини. Фаза новонародженості. Безумовні та умовні рефлексії та їх значення в житті людини. Розвиток емоційної сфери у немовлят. Комплекс пожвавлення. Розвиток пізнавальних процесів і моторики. Спілкування з дорослими та його вплив на розвиток дитини у віці немовляти.

Тема 3. Особливості психічного розвитку немовляти та дитини раннього віку. Особливості розвитку емоційної сфери немовлят. Розвиток пізнавальних процесів. Особливості розвитку моторики. Особливості розвитку емоційної сфери у ранньому віці. Розвиток пізнавальних процесів. Особливості розвитку моторики у ранньому віці.

Тема 4. Особливості психічного розвитку дітей раннього та дошкільного віку. Прямоходіння та його значення для розвитку дитини раннього віку. Особливості предметно-маніпулятивної діяльності. Розвиток мовлення і мислення у ранньому віці. Розвиток самосвідомості дітей раннього віку. Криза 3-х років. Загальна характеристика сюжетно-рольової гри. Теорії ігрової діяльності. Основні види діяльності дошкільнят. Особливості розвитку пізнавальної сфери дошкільнят. Специфіка розвитку особистості дитини у дошкільному віці. Теорія когнітивного розвитку Ж. Піаже.

Тема 5. Особливості психічного розвитку у молодшому шкільному віці.

Соціальна ситуація розвитку у молодшому шкільному віці. Особливості початкового періоду шкільного життя дитини. Специфіка учбової діяльності молодших школярів. Розвиток пізнавальних процесів учнів початкових класів. Формування особистості дитини у молодшому шкільному віці.

Тема 6. Особливості психічного розвитку підлітка.

Соціальна ситуація розвитку у підлітковому віці. Теорії кризи підліткового віку (Дж.С. Холл, З.Фрейд, Е.Еріксон, Ж.Піаже, К.Левін, М.Мід, Л.С. Виготський). Анатомо-фізіологічна перебудова організму підлітків та її

вплив на психічний розвиток. Формування особистості підлітка. Основні протиріччя віку. Особливості взаємовідносин і спілкування підлітків з однолітками та дорослими. Розвиток пізнавальних процесів у підлітковому віці. Особливості учбової та трудової діяльності підлітків. Інтереси, схильності, ідеали та ціннісні орієнтації підлітків.

Тема 7. Особливості психічного розвитку юнака.

Особливості фізичного розвитку у юнацькому віці. Розвиток самосвідомості і самооцінки юнаків. Особливості формування особистості у юнацькому віці. Загальна характеристика провідної діяльності та основних новоутворень у юнацькому віці. Вплив колективу на формування особистості у юнацькому віці. Специфіка самовиховання у юнацькому віці. Життєві плани і професійне самовизначення. Формування життєвих планів у юнацькому віці. Фактори професійного самовизначення. Етапи професійного самовизначення. Спілкування юнаків з дорослими та однолітками. Дружба і любов у юнацькому віці. Ознайомлення з методиками дослідження професійних інтересів, нахилів та професійної спрямованості особистості.

Тема 8. Особливості розвитку дорослої людини та людини у літньому віці.

Особливості соціальної ситуації та завдання розвитку дорослості. Основні анатомо-фізіологічні особливості у дорослому віці. Розвиток психічних процесів у дорослому віці. Психосоціальний розвиток у дорослому віці. Кризи віку дорослості. Анатомо-фізіологічні особливості у літньому віці. Розвиток психічних процесів у літньому віці. Психосоціальний розвиток у літньому віці. Теорії старіння. Допомога людям літнього віку.

ПРИКЛАДИ ТЕСТІВ ДО ДИСЦИПЛІНИ

1. Оберіть із запропонованого переліку галузь вікової психології

- а) інженерна психологія
- б) психологія особистості
- в) геронтопсихологія
- г) диференційна психологія

2. Галузь психологічної науки, яка вивчає особливості психічного та особистісного розвитку людини на різних етапах її життя

- а) загальна психологія
- б) диференційна психологія
- в) вікова психологія
- г) експериментальна психологія

3. Вікова динаміка, закономірності, фактори, умови, механізми становлення, формування та розвитку особистості є предметом дослідження

- а) психології особистості
- б) етнопсихології
- в) вікової психології

г) загальної психології

4. *Оберіть правильну послідовність вікових періодів розвитку людини:*

- а) молодший шкільний, дошкільний, підлітковий, юнацький
- б) дошкільний, молодший шкільний, підлітковий, юнацький
- в) дошкільний, молодший шкільний, юнацький, підлітковий
- г) юнацький, підлітковий, молодший шкільний, дошкільний

5. *Предметом вивчення дитячої психології є:*

- а) розвиток психіки дитини від народження до 10-ти років
- б) вивчення психологічних особливостей підлітків 10 - 15 років
- в) зміст і зміни психіки особистості впродовж 21 - 60 років її життєвого шляху
- г) психологічні особливості людини після 60-річного віку її життя

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Вікова психологія / за ред. Г. С. Костюка. К.: Рад. шк., 1976. 269 с.
2. Заброцький М. М. Вікова психологія К.: МАУП, 1998. 89 с.
3. Крэйг Г. Психология развития. СПб. : Питер, 2000. 992 с.
4. Павелків Р. В., Цигипало О. П. Дитяча психологія: навч. посіб. для самост. роботи студ. К. : Академвидав, 2011. 373 с.
5. Поліщук В. М. Вікова та педагогічна психологія. Суми, 2007. 330 с.
6. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія. К. : Академвидав, 2006. 360 с.
7. Скрипченко О. В., Долинська Л. В., Огороднійчук З. В. та ін Вікова і педагогічна психологія. 2-е вид., допов. К.: Каравела, 2009. 400 с.
8. Швалб Ю. М., Муханова И. Ф. Возрастная психология : учеб. пособие для студ. Вузов. Киев. нац. ун-т им. Т. Г. Шевченко, Макеев, экономико-гуманитар. ин-т. Донецк : Норд-пресс, 2005. 304 с.
9. Щотка О. П. Вікова психологія дорослої людини : навч. посіб. Ніжин, держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя. Ніжин : РВВ НДПУ ім. М. Гоголя, 2001. 194 с.

Додаткова

1. Абрамова Г. С. Возрастная психология. М.: Академ, проект, 2001. 704 с.
2. Возрастная и педагогическая психология: Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов /Под. ред. А.В. Петровського. М.: Просвещение, 1973. С. 41 – 47.
3. Детская психология: Учеб. пособие /Под ред. Я.Л. Коломинского, Е.А. Панько, Мн.: Университетское, 1988. С. 85-122, 368-381.

4. Ительсон Л.Б. Лекции по общей психологии: Учеб. Пособие. Мн.:Харвест; М.: ООО "Изд-во АСТ", 2000. С. 174- 201.
5. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. К, 1989. 608 с.
6. Максименко С. Д. Основи генетичної психологи : навч. посіб. К.: НПЦ "Перспектива", 1998. 217 с.
7. Обухова Л. Ф. Возрастная психология. М., 2001. 442 с.
8. Приходько Ю.О. Нариси становлення та розвитку дитячої психології: Навч. посібник для вищих навч. закладів. К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 1999. 205 с.
9. Эриксон Э. Идентичность: юность, кризис. М., 1996. 344 с.